

„Szívügyünk a pálinka”

Pálinkakultúra

Szöllősi Edit

*Okleveles közgazdász és pálinkamester szakmérnök
Pálinkaturisztikai szakértő*

Országos Pálinkabíráló Bizottság tagja

Agrárminisztérium, Eredetvédelem, pálinka szaktanácsadó

Pálinka Céh Egyesület, alelnök

Első Magyar Pálinkaügynökség Kft, ügyvezető

2018.09.14. Szent István Egyetem, Pálinkamester képzés, Budapest

TÉMAKÖRÖK

- **Kultúra**
- **Mi is az a pálinka?**
 - A pálinka a kultúránkban
 - Eredetvédelem - Földrajzi jelzés, Hungarikum
- **Minőségi pálinka kulturáltan? Van olyan!**
 - Pálinka bírálat és módszerei
 - Pálinkaversenyek
- **Statisztika és valóság**
 - Pálinkafogyasztási szokások napjainkban
- **Pálinka és Országimázs**
 - Nemzeti Pálinkakiválóság program
 - AMC, kiállítások, kóstolók

KULTÚRA

Kultúra:

latinul *cultura*: *colo, colere*, azaz „művelni” igéből származik

Jelentése:

- valaminek a termesztése, tenyésztése
- **egy embercsoport szokásainak és hagyományainak összessége (technikai eszközeinek fejlettsége)**
- **a társadalom ismereteinek összessége, amelyek a közösség összetartozását és fennmaradását biztosítják**
- **egy személy műveltsége**

KVÍZ

1. c.) Aqua vitae Reginae Hungarie.
2. b.) Magyarországon termett gyümölcsből, szőlő törkölyéből
3. b.) Arra a termékre, melynek előállításakor kizárólag Mo-n termett gyümölcs kerül feldolgozásra (cefrézés, lepárlás, érlelés) és a palackozása is Mo-n történt
4. c.) 18-20 C° között.
5. b.) Nem.
6. b.) Cefre.
7. a.) Kajszi, szilva, meggy, cseresznye.
8. c.) Nem szabad ízesíteni, édesíteni és színezní sem.
9. c.) Igen, Magyarországon kívül még négy osztrák tartomány használhatja, de csak a barackpálinka kifejezést.
10. c.) Igen, az illat- és íz aromák a tulipán formájú pohárban jobban érvényesülnek.

KULTÚRA

Kultúránk területei ahol a pálinka megjelenik

- Az irodalomban és nyelvészetben
(*Versek, népmesék, mondák, biblikus történetek, népdalok, húsvéti locsolóvers, sírfelirat.*)
- Családnevekben (*Borégető*)
- Ital különféle elnevezése
(*Alkörmös, boszorkányfing, bugyiszaggató, cice, elfelejtemolaj, kicsidüstös, lacibetyárköpés, papramorgó, haverféldeci*)
- Művészeti alkotások – *butella*
- Pálinka készítés berendezései – *kisüsti eljárás*

MI IS AZ A PÁLINKA?

Pálinka a kultúránkban

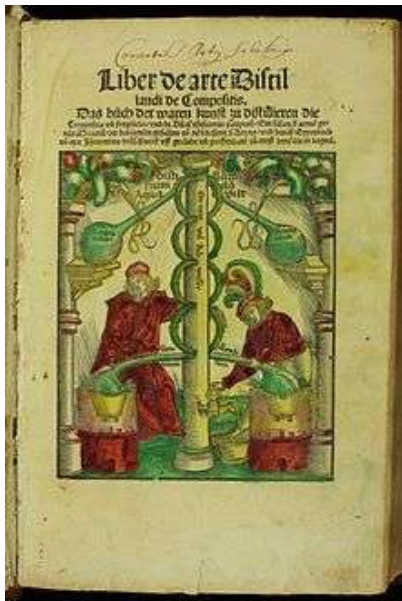
Aqua vitae Reginae Hungarie - 1332

Az élet vize

„Égett bor” - 15. század

Balinca - Pálinka - 1572

Silvorum - Szilvórium – 17. század

MI IS AZ A PÁLINKA?

Pálinka a kultúránkban

Encyclopædia Britannica – legelterjedtebb szakmai nézet szerint:

Kínában készítettek először rizs sörből égetett szeszt

Indiában cukornád + víz keverékből – arrak

Arab alkimisták feltalálják a desztillálást - al-kohlu (finom por)

Pálinka: az erjesztéssel és desztillálással készített magasabb alkoholtartalmú szeszest

2-3000 évesek / 4000 éves az eljárás.

Kína - Kilencezer éves pálinka?

MI IS AZ A PÁLINKA?

Pálinka a kultúránkban

- ❖ X-XIV. század között a magyarok találkozhattak a tömény italokkal.
- ❖ 1332 –ben Aqua vitae Reginae Hungariae „a Magyar királyné életvize”
- ❖ 1347-51 Pestis Európában – tömény italok – gyógyszer.
- ❖ XV. Század pestist követően - tömény italok Magyarországon (is) élvezeti szer a gyógszerből
- ❖ XVI. század : Mátyás király tiltása a gabonából történő égetett szesz főzését a - túlzott fogyasztás megfékezésére

MI IS AZ A PÁLINKA?

Pálinka a kultúránkban

- ❖ **XVII. század:** a sörfőzdék szinte kivétel nélkül pálinkafőzőkké is váltak.
- ❖ **1776-ra Munkács első szeszgyár**
- ❖ **XIX. Század: Ipari forradalom**
természetbeni juttatás, jelentős mennyiség munkabér kiegészítése, **napi fogyasztás**
- ❖ **A II. világháború után az szegyárak államosítása**
- ❖ **Az otthonfőzés tilalma – zugfőzés**

MI IS AZ A PÁLINKA?

Pálinka a kultúránkban

❖ Rendszerváltozást követő tíz év:

- új szabályozások megszületése,
- a szeszgyárak privatizálása,
- a vállalkozói főzdék megindulása
- magyar pálinkakultúra „újjászületése”

MI IS AZ A PÁLINKA?

Pálinka a kultúránkban

Petrovics Döme szerint (1890.)

„A pálinka semmi egyéb, mint olyan anyagnak a párlata, amely erjedésen már keresztülment.

E párlatban főalkatrész a szesz, egyéb alkatrész benne olyan csekély, hogy a szesz mellett egészen elenyészik.”

MI IS AZ A PÁLINKA?

Pálinka a kultúránkban

- Élelmiszer, alkoholos ital
 - Gasztronómiai különlegesség
 - Hungrikum, Hagyományos termék
 - Nemzeti kincsünk, érték
 - Nemzeti öntudatunk kifejezése
 - Az élet vize
 - Kulturális identitásunk része
- stb.
- **Égetett szeszes ital, mely desztillálással készült, erjeszthető cukortartalommal rendelkező gyümölcsből**

MI IS AZ A PÁLINKA?

Pálinka, törkölypálinka:

Pálinkatörvény : 2008. évi LXXII tv.

Pálinkának csak a 110/2008/EK rendelet II. számú mellékletének 9. számú kategóriája szerinti eljárással készített **olyan gyümölcspárlat nevezhető, amelyet Magyarországon termett gyümölcsből - ideértve a gyümölcsvelőt is - készítettek, és amelynek cefrézését, párlását, érlelését és palackozását is Magyarországon végezték.** Sűrítményből, aszalványból, szárítmányból készült termék nem nevezhető pálinkának.

Törkölypálinkának csak a 110/2008/EK rendelet II. számú mellékletének 6. számú kategóriája szerinti eljárással készített **olyan törkölypárlat nevezhető, amelyet Magyarországon termett szőlő törkölyéből készítettek, és amelynek cefrézését, párlását, érlelését és palackozását is Magyarországon végezték.**

MI IS AZ A PÁLINKA?

Jogsabályok

2008. évi LXXIII. törvény **A pálinkáról, a törkölypálinkáról és a Pálinka Nemzeti Tanácsról**

Magyar Élelmiszerkönyv 152/2009 (XI.12.) FVM rendelet a Magyar élelmiszerkönyv kötelező előírásairól

110/2008 EK rendelet **A szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kisereléséről, címkézéséről, és földrajzi árujelzőjének oltalmáról**

94/2008 FVM, SZMM együttes rendelet **A pálinka és a törkölypálinka előállításának és jelölésének szabálya**

2016. évi LXVIII. törvény évi **A jövedéki adóról és a jövedéki termékek különös szabályiról.**

2010. évi XC. évi egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról, a jövedéki törvény módosítására.

2008. évi XLVI. törvény **Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről**

Eredetvédelem– Földrajzi jelzés

Fogalma: A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek vonatkozásában Európai Uniói közösségi **iparjogvédelmi oltalmi megjelölés**.

Az egységes uniós eredetvédelmi oltalom a szeszes italok esetében 2008. május 20-án lépett hatályba.

Eredetvédelem– Földrajzi jelzés

Oltalom	Védjegy	Eredetmegjelölés/Földrajzi jelzés
Tárgya	Megjelölés	Földrajzi terület és az ahhoz kapcsolódó termék
Feltételei	Megkülönböztető képesség	Az előállítás valamennyi szakasza (OEM), illetve legalább egy szakasza (OFJ) a meghatározott földrajzi területen legyen
Jogosultja	Bejelentő	Termelői közösség
Időtartama	Bejelentés napjától számított 10 év, amely 10 évenként korlátlanul megújítható	Korlátlan
Bejelentés	SZTNH	Agrárminisztérium Pálinka:SZTNH

Eredetvédelem– Földrajzi jelzés

„A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelyek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.”

[Alaptörvény Alapvetés P) cikk (1) bekezdés]

Eredetvédelem– Földrajzi jelzés

Mit adhat az eredetvédelem/földrajzi árujelző?

- közösségalkotást
- közösségi marketing alapja lehet
- termelési kultúra és hagyományok ápolása
- magasabb termelői jövedelmet
- hozzáadott érték növekedést ami helyben marad

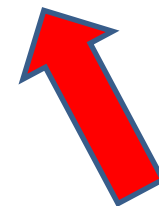
Eredetvédelem– Földrajzi jelzés

eredetmegjelölés

- valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve,
- olyan termék megjelölésére használatos, amelynek
- különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője
- kizárólag vagy lényegében
- az adott földrajzi környezet, az arra jellemző természeti és emberi tényezők következménye

földrajzi jelzés

- valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve,
- olyan termék megjelölésére használatos, amelynek
- különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője
- lényegileg
- ennek a földrajzi származásnak tulajdonítható

Eredetvédelem– Földrajzi jelzés

Eredetmegjelölés	Földrajzi jelzés
Mezőgazdasági termékek, élelmiszerek	
Borok	Ízesített borok, Szeszes italok, Pálinkák
A termék minősége vagy jellemzői <u>alapvetően</u> vagy <u>kizárólag</u> egy adott földrajzi környezetnek és az ahhoz kapcsolódó természeti és emberi tényezőknek köszönhetőek.	A meghatározott földrajzi területről származó termék valamely tulajdonsága, hírneve vagy jellemzője alapvetően a földrajzi eredetnek köszönhető.

Magyarország pálinkatérképe – Regionális pálinkák

Hungarian Pálinka Map – Regional Pálinkas

○ Pálinka / Pálinka

○ Törökfűspálinka / Pomace Pálinka

○ Békési szilvápálinka / Plum Pálinka of Békés

○ Gönci barackpálinka / Apricot Pálinka of Gönc

○ Kecskeméti barackpálinka / Apricot Pálinka of Kecskemét

○ Szabolcsi almápálinka / Apple Pálinka of Szabolcs

○ Szatmári szilvápálinka / Plum Pálinka of Szatmár

○ Újfehértói meggyepálinka / Sour cherry Pálinka of Újfehértó

○ Göcseji körtepálinka / Pear Pálinka of Göcsej*

○ Hemekölői őszibarackpálinka / Peach Pálinka of Hemekölő*

* Nemzeti őrlalom / Products under national protection

○ Nagykőrösi cseresznyepálinka / Cherry Pálinka of Nagykőrös*

○ Nagykunsági birsapálinka / Quince Pálinka of Nagykunság*

○ Nagykunsági szilvápálinka / Plum Pálinka of Nagykunság*

○ Pannóniai törökfűspálinka / Pomace Pálinka of Pannónia*

○ Vasi vörösfürtőpálinka / Red fruit Pálinka of Vas*

Eredetvédelem

gi.gov.hu

eredetvedelem.gov.hu

palinka.gov.hu <http://nemzetipalinkakivalosag.hu/>

<http://eredetvedelem.kormany.hu/>

Hungarikum

Hungarikum mozgalom

2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról. (2012.04.02.):

Azokat a magyarság által teremtetett szellemi, kulturális és anyagi alkotásokat összesíti, amit minden magyar magénak érez és tud világszerte

Válogatott értékek, tudatosan rendszerezett gyűjtemény

Nemzeti összetartozás, az egység, nemzeti tudat erősítése

A magyarság „nagykövetei”

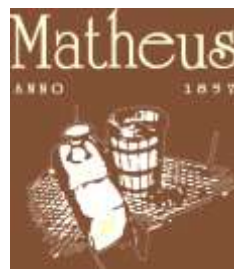

Hungarikum

NEMZETI ÉRTÉKPIRAMIS

MINŐSÉGI PÁLINKA ELŐÁLLÍTÓK

MINŐSÉGI PÁLINKA

Pálinka minősítés, versenyek

**Felfedezni, összehasonlítani, megkóstolni
a pálinkafajtákat.**

Társadalmi esemény (Dúl Udó☺)

Pálinka kommersz ital – rendezvény pálinkára ? Brrr..

1999 Nemzetközi Kisüsti Pálinkafesztivál, Gyula, az első
pálinkára épülő fesztivál Magyarországon.

Brillante-Gyula, Quintessence-Onga, Kecel, Palóc és Erdei
gyümölcsös, Kőszegi, Kárászi, Perkáta, Balaton Open, Bükk
Orosházi stb.

Pálinka Országkóstoló - Pálinkakiválóság

MINŐSÉGI PÁLINKA

Pálinka minősítés, versenyek

Magyarországi bírálatok:

Pontozás:

- Arany, Ezüst, Bronz minősítés
- Champion: adott kategória aranyérmesei közül a legjobb,
- Verseny legjobb pálinkája: a verseny valamennyi Champion pálinkája közül a legjobb pálinka.

Szöveges minősítés: csillagos + leírás *Pálinkakiválóság*

MINŐSÉGI PÁLINKA

Pálinka minősítés, versenyek

20 pontos

- 3-5-3-5-4 (illat tisztaság, illatkarakter, íz tisztaság, íz karakter, harmónia)
- 5-5-5-5 (tisztaság, gyümölcskarakter, szájérzet, harmónia)

arany (18-20), ezüst (15-17), bronz(14-16) minősítés

40 pontos

- tisztaság, száj és garatérzet, karakter, harmónia
- 14-20- Hibátlan de nem érmes, 21-27 bronz, 28-34 ezüst, 35-40 arany

Kiválóság

- 3, 4, 5 csillagos /Pálinkakiválóság és TOP pálinkakiválóság

MINŐSÉGI PÁLINKA

Kulturált fogyasztás

Hőmérséklet - 20 C fok körül

Kortyolás - kis kortyokban
 - szárazpróba

Pohár – tulipános

Mértékkel, ételekhez (ételekben,
kávében), étkezés után

PÁLINKA ÉS PÁRLAT STATISZTIKA

Bérfőzést végző szeszfőzdék által főzetőnek adózottan kiadott párlat 2017. évben nyersanyagankénti bontásban (hlf)

Nyersanyag	Mennyiség
Alma	106 017
Aszutörköly	154
Birs	26 857
Bodza	1 335
Borseprő	5 440
Cseresznye	22 810
Eper	5 987
Erdei Gyümölcs	3 852
Körte	108 330
Meggy	25 864
Őszibarack	22 678
Sárgabarack	202 447
Szilva	556 214
Szőlő	82 019
Szőlőbor	22 654
Szőlőtörköly	136 783
Vegyes	3 144 187
Összesen:	4 473 625

Kereskedelmi főzdek által forgalomba hozott pálinka (hlf)

2016.év 01-12. hó 1 030 600

2017.év 01-12. hó 1 055 500

Különbség hlpa 25 000

Különbség %-ban 102,42%

PÁLINKA ÉS PÁRLAT STATISZTIKA

Magánfőzés 2017. évben		
Bejelentett berendezések száma db	21 386	
Adójegyet vásárolt berendezések száma db	10 872	
Igényelt párlatadó jegy db	120 600	
Befizetett adó Ft	84 420 000	
Főzött mennyiség hlf	100 000	
Megvett párlatadó jegyek átlaga	db/ berendezés	11
Nem vett párlatadó jegyet 2017-ben (db)		10 514
		49,16%

PÁLINKA ÉS PÁRLAT STATISZTIKA

Népesség	létszám	Tömény fogyasztás (hlf/fő/év)	Összesen hlf
Magyar 18+	7 564 000	2,7	20 422 800
Magyar 15-18	391 000	1,3	508 300
Turista	13 802 000 nap 38800 fő	4,8	181 400
Összesen Mo-n elfogyó tömény alkohol			21 112 500
Szabad forgalomba bocsátott tömény, összes (NAV KI) 2017			11 184 900
Bérfőzés (NAV KI) 2017			4 473 625
Összesen			15 658 525
Fogyasztás alapján hiányzó			5 453 975
IWSR* fogyasztási adatok alapján a Magánfőzés volumene			5 453 975
WHO szerint tömény alkohol fogyasztás Mo-n 2016-ban 12,3 l/fő/év (teljes lakosságra vetítve)			
WHO szerinti magánfőzés fogyasztási adatok alapján			10 250 000

Törvény szerint nem iszik, de ténylegesen igen

pálinkát is tartalmazza

elvi legkisebb

elvi legnagyobb mennyiség

*IWSR drinks market analysis

PÁLINKA ÉS ORSZÁGIMÁZS

Imázs - kép, képzet, elképzelés, hírnév

Márka érték = tényleges érték +
az emberek fejében
képviselt érték

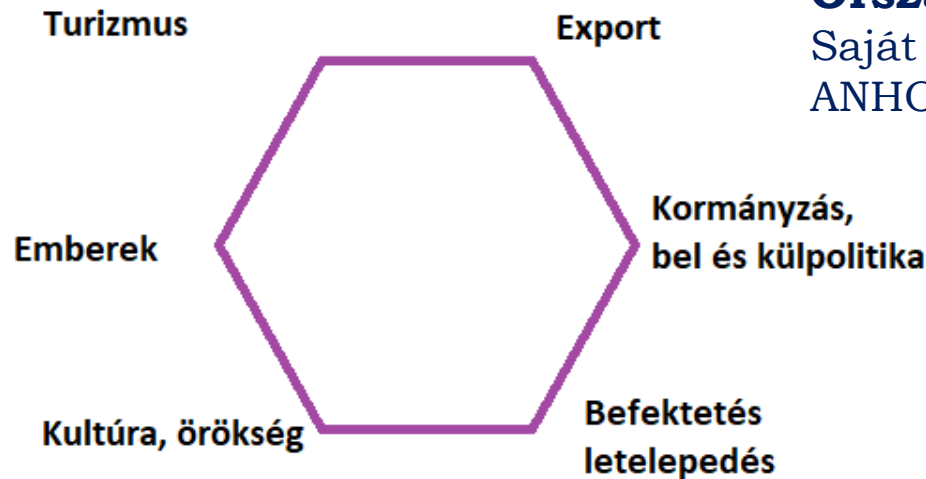
Kialakulása:

- Saját tapasztalat
- Mások véleménye
- Fiktív vélemény

Országimázs

Országimázs / Országmárka

Az emberek tudatában kialakult kép egy adott országról. A véleményünket meghatározó dimenziók:

Országmárka hatszög

Saját szerkesztés

ANHOLT, S. (2004) alapján

Országimázs

Több sikeres márka = **Magasabbra értékelt ország**

Ország márkázás célpontja

- a külföldi országok,
- külföldi cégek,
- külföldi emberek és az
- adott országban élők.

Köszönöm figyelmüket!

SZÖLLŐSI EDIT

**E-mail: szollosi.edit18@gmail.com,
edit.szollosi@am.gov.hu
Telefon: +36-30-267-3107**